

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 9P/241/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5722203616
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Majcher
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2022:5722203616.1

Uznesenie

Okresný súd Martin vo veci starostlivosti o maloleté deti: X. B. E., narodená XX.XX.XXXX a S. Y. E., narodený XX.XX.XXXX, bytom u otca, deti rodičov - matky: P. D. E., narodená XX.XX.XXXX, štátna občianka X. H., trvale bytom Q. XXX, t.č. bytom N. XXXX/XX, P. a otca: P. E., narodený XX.XX.XXXX, štátny občan Y. N., trvale bytom XXXX W. M., L. X. XXX K., Z., Y., v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

V y h l a s u j e s a , že súd n e m á p r á v o m o c konať o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia.

Konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, podanom na súd dňa XX.XX.XXXX z a s t a v u j e.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa XX.XX.XXXX podala na Okresný súd Martin návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a úpravu rodičovských práv a povinností na čas pred rozvodom manželstva, na základe ktorého žiadala, aby súd maloleté deti zveril do jej osobnej starostlivosti, pričom ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Matka rovnako žiadala, aby bol otec zaviazaný povinnosťou prispievať n výživu maloletých detí výživným vo výške XXXX,- Eur mesačne vopred na účet matky.

Svoj návrh matka odôvodnila tým, že s otcom detí uzatvorila manželstvo dňa XX.XX.XXXX pred Mestským úradom v T., v I.. Z manželstva sa im narodili dve maloleté deti, ktoré sú občanmi X. H. a ich obvyklý pobyt je krajina X.. Manželstvo bolo spočiatku harmonické, avšak po čase, pri spoločnom bývaní, v priebehu troch rokov často dochádzalo zo strany manžela k zastrašovaniu a vydieraniu matky. V priebehu prvých rokov manželstva sa často opakovali výkyvy nálad v správaní manžela, čo v značnej miere negatívne ovplyvňovalo spolužitie manželov. Po troch rokoch spoločného bývania a po vzájomnom dohovore sa manželka - matka s manželom dohodli, že sa manželka vráti na X., kde bude žiť s deťmi a bude sa pripravovať na Y. X. v odbore P.. Na X. sa matka vrátila aj s obidvoma deťmi v Y. XXXX a začala pracovať v J. A. ako D. a žiť v P.. Manžel žil v zahraničí a manželku s deťmi navštevoval dvakrát do roka, v období Covid - pandémie jeho návštevy boli menej sporadické. Od roku XXXX žili manželia osobitne, manželka s deťmi na X. a manžel v J.. V X. XXXX sa manžel presťahoval do Y., kde začal podnikáť a pracovať vo svojej firme.

V U. XXXX tak ako sa manželia dohodli ešte v lete XXXX manželka vycestovala s deťmi do Y., pretože od začiatku roku XXXX sa začala pripravovať na Y. skúšku v jej odbore. Manžel súhlasil, aby deti žili s ním v Y. a sľúbil, že sa o deti dobre postará a ústna dohoda manželov bola taká, že v lete XXXX po absolvovaní Y. skúšky v P. sa tiež odsťahuje z P. do Y. za manželom a deťmi a začnú v tejto krajine žiť spoločný rodinný

život. Do Y. manželka vycestovala po Y. X. XX. Y. XXXX. Po troch týždňoch spoločného spolužitia začal manžel manželku psychicky deptať, obmedzovať a vyhrážať sa jej rôznymi spôsobmi, nedával manželke osobnú slobodu a veľa vecí začal manželke vyčítať. Manžel vôbec nebral ohľad na deti a často manželku ponižoval aj pred nimi, prestal dávať manželke peniaze a obmedzoval ju v návšteve manželkinho brata, ktorý žije v Y.. Situáciu zhoršovala tá skutočnosť, že manžel po dvojročnom priateľstve s opatrovatelkou zo X. s p. X. M., ju zamestnal v ich dome, kde aj býva v spoločnej domácnosti a stará sa o deti od U. XXXX. Po príchode manželky v Y.L. XXXX bola ústna dohoda s manželom taká, že opatrovatelka po príchode manželky do Y. odíde z domu. Aj napriek manželkinej opakovanej žiadosti u manžela, aby p. M. odišla z rodinného prostredia manžel neriešil jej odchod. Situácia v spoločnom spolužití manželov sa po príchode manželky do Y. postupne zhoršovala pre neustále uprednostňovanie opatrovatelky pred osobou manželky. Manželka má vážne podozrenie, že opatrovatelka detí výrazne ovplyvňuje správanie manžela a toto spôsobilo disharmóniu v spoločnom spolužití manželov.

Po príchode manželky do Y. táto zistila, že sa syn S. opäť pomáča v noci, napriek tomu, že má šesť rokov a pri odchode zo X. v noci tieto problémy nemával. Manželka bola svedkom toho, že syn vkladá ruky do dekoltu svojej opatrovatelky, ktorú manželka viackrát dôrazne upozornila, že si to nepraje. Manžel nebol ochotný riešiť túto záležitosť aj napriek opakovaným manželkiným prosbám. Ďalšia vec, ktorá manželku prekvapila bola tá, že dcéra X. sa jej viackrát pýtala, kedy opatrovatelka odíde. Manželku zarazila aj tá skutočnosť, že manžel trvá na spoločnom kúpeľi s dcérou, ktorá má 8 rokov. Obidve maloleté deti nemali a nemajú zdravotné poistenie a adekvátneho pediatra v Y.Á. aj napriek manželkiným opakovaným požiadavkám ako D. a matky. Nakoľko počas siedmich týždňov manželkinho pobytu v Y. ju manžel a opatrovatelka úplne odstavili od starostlivosti o deti a po mnohých psychických atakoch a neľudskom správaní manžela sa manželka rozhodla, že odíde aj s deťmi na X.. Manželovi to manželka otvorene povedala, manžel jej ale nedovolil aby deti s ňou vycestovali s tým, že deti majú školu v miestnej škole do konca novembra XXXX a že on ich manželke vráti v mesiaci január XXXX, keďže končí ich ročný pobyt v jeho krajine. Skutočnosť, že manžel skryl cestovné pasy detí a nechcel manželke podpísať súhlas s ich vycestovaním bola nútená z tohto napätého prostredia vycestovať späť na X. sama s tým, že všetko potrebné na X. pripraví pre príchod detí.

Na X. manželka priletela XX.XX.XXXX a po krátkej adaptácii začala konať a vybavovať potrebné náležitosti. Manželka oznámila zamestnávateľovi v J. A. P., že sa vracia späť do práce XX.XX.XXXX v pozícii D. - Y. a oznámila v B. Š. Q. P., že dcéra a syn sa vracajú znovu do ich pôvodnej školy a požiadala školu, aby sa deti mohli vrátiť späť po ich návrate na X., jej požiadavke bolo vyhovené. Manželka momentálne býva u matky v P. a od XX.XX.XXXX má dohodnutý prenájom bytu pre ňu a deti v blízkosti školy v P.. Krátko po príchode na X. manželka verila manželovi, že svoje slovo dodrží tak ako sa dohodli v Y. a že deti prídu na X. v stanovenom čase v januári XXXX. Po adaptácii matky na X. a po vybavení všetkých potrebných vecí, ktoré sú potrebné pre fungovanie detí a manželky plánovala manželka ešte pred nástupom do práce navštíviť deti v Y.. Pri telefonickom rozhovore medzi manželkou a manželom sa ústne dohodli o manželkinom vycestovaní do Y. v mesiaci november XXXX. Ale o dva dni po vzájomnej dohode začal manžel manželke písať výhrážné SMS správy, zakázal jej navštíviť deti osobne a tiež manželke nedovoľuje akúkoľvek komunikáciu s deťmi. Manželovo psychické vydieranie aj po návrate manželky na X. pokračovalo aj na diaľku v zmysle negatívneho ovplyvňovania najbližšej rodiny manželky, kamarátov a známych na X., ktorým manžel aj s p. M. telefonovali v nočných hodinách. Od začiatku návratu manželky na X. manželka spozorovala, že manžel veľmi negatívne ovplyvňuje deti voči jej osobe a znevažuje ju pred deťmi ako ich matku. Takéto ovplyvňovanie považuje manželka za neúnosné a škodlivé pre ich fyzický a emočný vývin a má vážne a opodstatnené obavy, že takéto správanie manžela môže veľmi nepriaznivo ovplyvniť život detí. Z týchto dôvodov sa manželka rozhodla konať a podať žiadosť o zverenie detí do jej starostlivosti, pretože sa obáva o zdravý psychický vývoj detí, nakoľko ich otec nie je schopný dodržať dohodu o ich návrate a momentálne deti používa ako nástroj voči manželke, aby jej aj naďalej cez deti ubližoval. Dokonca sa manžel začal manželke v poslednej dobe vyhrážať, že jej deti nikdy nevráti a odíde tak, aby jeho a deti nikdy nenašla. Preto má manželka vážne obavy, ktoré považuje za opodstatnené a hľadá urýchlené riešenie tejto vážnej situácie, ktorá ohrozuje nielen jej život, ale hlavne život detí.

Počas osemročného manželstva negatívne správanie manžela voči manželke sa zhoršovalo v rôznych situáciách, až do vyústenia psychického teroru, slovných útokov (manžel v minulosti sa vyjadril, že počul hlasy, ktoré mu hovorili, aby manželku dobodol nožom), osočovania osoby manželky a vyhrážania (na jeho iniciatívu v Y. pod nátlakom, že manželke nevráti deti zobrala zodpovednosť za jeho dopravný priestupok). Ďalej zo strany manžela v poslednej dobe zažíva zamedzovanie osobného a telefonického kontaktu s deťmi, a preto sa manželka rozhodla podať trestné oznámenie na jej manžela v Y., kde plánuje manželka vycestovať pre deti po vybavení náležitých právnych úkonov na medzinárodnej úrovni.

K návrhu navrhovateľka pripojila kópiu sobášneho listu, kópie rodných listov maloletých detí a SMS správy s manželom spolu s ich prekladom do slovenského jazyka.

2. Vzhľadom na skutočnosť, že maloleté deti sa od januára XXXX nachádzajú u otca v Y.i, je potrebné určiť, v zmysle ktorého právneho predpisu bude súd postupovať v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Nakoľko X. H. a Y. N. nemajú medzi sebou uzatvorenú dvojstrannú zmluvu upravujúcu konania týkajúce sa starostlivosti súdu o maloleté deti, pričom obe krajiny ratifikovali Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráce v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa uzavretého 19. októbra 1996, súd bude v konaní o návrhu matky postupovať v zmysle tohto dohovoru.

3. Podľa čl. 1 prím. a), kapitoly I Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráce v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa uzavretého 19. októbra 1996 (ďalej len „Haagsky dohovor“), cieľom tohto dohovoru je určiť, orgány ktorého štátu majú právomoc prijímať opatrenia na ochranu osoby a majetku dieťaťa.

4. Podľa čl. 3 písm. a), kapitoly I Haagskeho dohovoru, opatrenia uvedené v článku 1 sa môžu týkať najmä nadobúdania, výkonu, odňatia alebo obmedzenia rodičovských práv a povinností, ako aj ich prenesenia.

5. Podľa čl. 4 písm. e), kapitoly I Haagskeho dohovoru, dohovor sa nevzťahuje na vyživovaciu povinnosť.

6. Podľa čl. 5 ods. 1, kapitoly II. Haagskeho dohovoru, právomoc prijímať opatrenia na ochranu dieťaťa alebo jeho majetku majú justičné alebo správne orgány zmluvného štátu, kde má dieťa svoj obvyklý pobyt.

7. Podľa čl. 15 ods. 1, kapitoly III Haagskeho dohovoru, pri výkone právomoci podľa ustanovení kapitoly II použijú orgány zmluvných štátov právo svojho štátu.

8. Nakoľko sa Haagsky dohovor nevzťahuje na vyživovaciu povinnosť, pričom matka v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadala, aby súd zaviazal otca maloletých detí povinnosťou prispievať na ich výživu výživným vo výške 2000,- Eur mesačne, súd vo vzťahu k vyživovacej povinnosti použije ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom“).

9. Podľa § 38a zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, právomoc slovenského súdu na konanie o výživnom je daná, ak má oprávnený alebo povinný bydlisko alebo obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

10. Podľa § 24a zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, vyživovacia povinnosť rodičov k deťom sa spravuje právom štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt. Iné vyživovacie povinnosti sa spravujú právom štátu, v ktorom má bydlisko oprávnený na výživné.

11. V zmysle vyššie uvedených ustanovení Haagskeho dohovoru vo veciach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti majú právomoc konať a rozhodovať súdy toho štátu, kde majú maloleté deti obvyklý pobyt. V zmysle ustanovení zákona o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, právomoc konať vo veciach týkajúcich sa vyživovacej povinnosti k maloletým deťom má Slovenská republika v prípade, ak má na jej území obvyklý pobyt oprávnený (v tomto prípade maloleté deti) alebo povinný (otec maloletých detí). Súd sa teda vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zaoberal otázkou obvyklého pobytu maloletých detí, nakoľko právomoc súdov Slovenskej republiky v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia je daná v prípade, ak majú maloleté deti na jej území svoj obvyklý pobyt.

12. Súdny dvor EÚ pojem „obvyklý pobyt“ vyložil v rozsudku vo veci C-523/07 zo dňa 02.04.2009 tak, že „obvyklý pobyt“ treba vykladať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako

aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte. Je na vnútroštátnom súde, aby určil, kde má dieťa obvyklý pobyt, majúc na pamäti všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu.

V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Kanady z 20. apríla 2018 sp. zn. 2018 SCC 16, pri určení obvyklého pobytu súd nebude brať do úvahy primárne vôľu rodičov, alebo naopak, či sa dieťa zžilo s novým prostredím, ale do úvahy zoberie všetky relevantné skutočnosti vyplývajúce z okolností konkrétneho prípadu. Konkrétne ide o väzby dieťaťa ku krajine A, okolnosti premiestnenia dieťaťa z krajiny A do krajiny B, väzby dieťaťa ku krajine B a jeho pomery v tejto krajine. Posúdenie sa týka tiež dĺžky, pravidelnosti, podmienok a dôvodov pobytu dieťaťa v príslušnej krajine a tiež štátneho občianstva dieťaťa. ...sa potom miesto obvyklého pobytu dieťaťa môže zmeniť počas obdobia, kedy žije len s jedným z rodičov na základe časovo limitovaného súhlasu druhého rodiča. Sudca aplikujúci dohovor zväží úmysel rodičov, že premiestnenie dieťaťa malo byť len dočasné, ako aj dôvody tejto dohody.

Krajský súd Trnava v rozsudku sp. zn. 23CoP/43/2019 zo dňa 10.07.2019 uviedol, že obvyklý pobyt dieťaťa je určovaný na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Do úvahy treba vziať najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, rodinné, sociálne väzby dieťaťa, úmysel rodičov usadiť sa s dieťaťom v inom štáte prejavovaný určitými hmatateľnými krokmi (akými je napr. kúpa, nájom nehnuteľnosti).

13. Z návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia je zrejmé, že maloleté deti bývajú u otca v Y.i, a to od januára XXXX, kedy ich k otcovi priviedla matka, nakoľko tá sa pripravovala na Y. X.. Pri posudzovaní obvyklého pobytu maloletých detí súd vychádzal najmä zo skutočnosti, že maloleté deti vycestovali spolu s matkou z územia X. H., kde žili s matkou nepretržite od roku 2017, a to s úmyslom oboch rodičov dlhodobo v Y. žiť, ako matka uviedla v návrhu. Matka spolu s otcom maloletých detí plánovala v Y. žiť spoločný rodinný život, čo bolo dôvodom presťahovania sa maloletých detí do tejto krajiny. Maloleté deti navštevujú v Y. školské zariadenie, bývajú v spoločnej domácnosti s ich otcom, pričom v tejto domácnosti žili aj s matkou, ktorá do Y. pricestovala v auguste XXXX do času (koniec septembra XXXX), kedy sa matka v dôsledku manželských nezhôd rozhodla vrátiť naspäť na územie X. H.. Súd má za to, že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí je Y., a to vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, prihliadnuc na okolnosti premiestnenia maloletých detí zo X. H. do Y. a ich väzby a pomery vo vzťahu k územiu Y., kde maloleté deti navštevujú školské zariadenie, je im tam poskytovaná zdravotná starostlivosť, pričom osobnú starostlivosť o maloleté deti v súčasnosti vykonáva ich otec, nakoľko matka sa nachádza na území X. H.. Súd má za to, že krajina obvyklého pobytu sa u maloletých detí zmenila (predtým ňou bola X. H.), a to aj napriek tomu, že matka už v súčasnosti nesúhlasí s tým, aby sa maloleté deti nachádzali na území Y., avšak v tomto prípade je potrebné pri posudzovaní obvyklého pobytu brať na zreteľ najmä väzby na územie tej - ktorej krajiny, pričom má súd za to, že tieto sú v súčasnosti u maloletých detí silnejšie vo vzťahu k územiu Y.. Otec má svoj obvyklý pobyt na území Y., kde sa dlhodobo zdržiava.

14. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník") a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

16. Podľa § 124 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu.

17. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

18. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

19. K procesným podmienkam konania patrí aj právomoc súdu. Pod právomocou súdu sa chápe vymedzený rozsah vecí, ktoré je súd oprávnený riešiť v civilnom konaní.

20. Podľa § 9 CSP, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

21. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd konanie o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia zastavil, vzhľadom na skutočnosť že vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, nakoľko otec maloletých detí a rovnako tak aj maloleté deti majú svoj obvyklý pobyt na území Y.. Právomoc na konanie vo veci je daná súdu v Y., na ktorý sa môže matka maloletých detí obrátiť so svojim návrhom na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

22. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Martin.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, uvedenie spisovej značky tohto konania, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.